

Uitvoeringsplan Kansen voor Rotterdam II

**op basis van het Operationeel programma Kansen voor West II
voor de inzet van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Operationeel
programma van het Europees Sociaal Fonds voor de periode 2014-2020**

Vastgesteld door het college van B&W Rotterdam op 3 maart 2015

Aangepast op 19 februari 2018

Voorwoord

In de afgelopen 7 jaar is met succes het structuurfondsen programma Kansen voor West in Rotterdam uitgevoerd met middelen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Kansen voor West investeerde met succes in de ontwikkeling van kennis, innovatie en ondernemerschap en het versterken van de attractiviteit van stad en regio. De laatste projecten zullen voor eind 2015 zijn afgerond. Wellicht ten overvloede, het college van B&W is de managementautoriteit van Kansen voor West, waarin de G-4 steden en de vier Randstadprovincies gezamenlijk investeren in de regionale economie.

In dezelfde periode heeft de gemeente Rotterdam met middelen van het Europees Sociaal Fonds (ESF) geïnvesteerd in Rotterdammers met een afstand tot de arbeidsmarkt. De ESF-bijdrage richtte zich vooral op Rotterdamse jongerencoaches van het jongerenloket, ExIT, trajecten voor arbeidsbelemmerden en 'niet uitkeringsontvangers' (NUO) en het werkgevers servicepunt (WSPR) verstrekte loonkostensubsidie verstrekt aan werkgevers. Uitvoering van Beleid van de Directie Ministerie SZW, is voor het ESF de managementautoriteit in Nederland.

Met de 'Europa 2020 strategie' is een nieuwe structuurfondsen periode ingegaan, gericht op groei en banen. In deze strategie lopen de ambities van Europa en het Rijk parallel met onze stedelijke ambities. Voor de stad is dit van belang omdat er grote opgaven liggen in, met name, Rotterdam Zuid en de Stadshavens. Dit alles is verwoord in een Operationeel Programma Kansen voor West II, dat op 21 januari 2014 door het college is goedgekeurd. Op 12 december keurde de Europese Commissie het OP Kansen voor West II goed, en op 18 oktober 2017 werd nog een extra EFRO bijdrage toegekend door de EC. Voor de periode 2014-2020 ontvangt landsdeel West € 190.588.176.

Het voorliggende Uitvoeringsplan is een uitwerking van de ambities en richtingen zoals vastgesteld in het Operationele Programma en motiveert welke accenten Rotterdam legt bij de besteding van die Europese middelen. Naast de al bekende EFRO-middelen, kan dus nu ook gebruik gemaakt worden van de middelen uit het ESF. Die combinatie maakt een geïntegreerde aanpak mogelijk. De thema's innovatie, duurzaamheid, arbeidsmarkt en sociale tweedeling worden hiermee integraal benaderd.

Dit Uitvoeringsplan geeft een kort en bondig inzicht in hoe de Europese middelen in de komende jaren binnen Rotterdam geïnvesteerd kunnen worden. Omdat die middelen beperkt zijn wordt door vooraf richting te geven meer effectiviteit bereikt, en krijgen potentiële aanvragers meer duidelijkheid. Ten slotte geeft dit Uitvoeringsplan een samenvatting van de procedures voor indiening en verwerking van projectaanvragen, het landelijk toetsingskader en de managementstructuur.

Het college van B&W van Rotterdam

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Leeswijzer	4
1 Europa, het Rijk en de stad	5
1.1 Europese structuurfondsen	5
2 Inhoudelijk kader	6
3 Uitwerking Kansen voor Rotterdam II	8
Prioritaire as 1: Innovatie (gelabeld)	8
Prioritaire as 2: Koolstofarme economie (gelabeld)	10
Prioritaire as 2: Koolstofarme economie (direct/GTI)	10
Prioritaire as 3: Bevorderen van werkgelegenheid en ondersteuning arbeidsmobiliteit	12
Reikwijdte en acties ESF	16
Prioritaire as 4: Vestigingsklimaat (direct/GTI)	19
4 Financieel kader	20
4.1 Voorziene investeringen van het EFRO	20
4.2 Voorziene investeringen van het ESF	20
4.3 Inspanningsverplichting en subsidieplafonds	20
4.4 Duurzame stedelijke ontwikkeling en GTI	20
4.5 Maximale EFRO of ESF bijdrage	20
4.6 Cofinanciering	21
5 Management van het programma	22
5.1 Managementautoriteit EFRO en ESF	22
5.2 Informatiepunt Kansen voor Rotterdam II	22
5.3 EFRO Secretariaat	22
5.4 ESF Steunpunt	22
5.5 Beoordeling en Besluitvorming	22
5.6 Adviesgroep Kansen voor Rotterdam II	23
5.7 Subsidiabiliteit	23
5.8 Tussentijdse evaluatie en programma aanpassing	24
6 Bijlage	25
6.1 Informatiepunt en proces beoordeling subsidieaanvragen	25
6.2 Samenstelling van de stedelijke adviesgroep	25

Leeswijzer

Dit Uitvoeringsplan (UP) is een verdere uitwerking van het Operationeel Programma (OP) Kansen voor West II. Deze beschrijving geeft meer inzicht in de specifieke invulling die Rotterdam wil geven aan de uitvoering van het OP in de komende jaren. Omdat het specifiek de inzet in Rotterdam schetst, is de naam van het UP dan ook Kansen voor Rotterdam II, als opvolger voor het Kansen voor Rotterdam 2007-2013 programma.

Hoofdstuk 1 geeft een kort overzicht van de rol van de Europese structuurfondsen waarna hoofdstuk 2 het inhoudelijk kader schetst van de Rotterdamse inzet, inclusief de benoeming van de middelen en inzet in duurzame stedelijke ontwikkeling via een GTI. Hoofdstuk 3 schetst de verschillende prioritaire assen, doelstellingen en voorbeelden van acties en begunstigden. Deze zijn geordend op basis van de prioritaire assen, die ook in het OP zijn benoemd. Hoofdstuk 4 geeft het Financiële kader waarbinnen gewerkt wordt. Hoofdstuk 5 beschrijft de manier waarop de uitvoering van Kansen voor Rotterdam II inclusief subsidiabiliteit en projectbeoordeling wordt vormgegeven.

Dit UP is op 19 februari 2018 aangepast. De aanpassingen betreffen een geactualiseerde beschrijving van de werking van het ESF in hoofdstuk 3 en de beoordeling en besluitvorming van activiteiten voor voornamelijk het GTI ESF deel. Ook is de totale EFRO bijdrage aangepast n.a.v. extra EFRO-middelen van de EC (Inhoudsopgave) en zijn enkele redactionele aanpassingen doorgevoerd.

1 Europa, het Rijk en de stad

1.1 Europese structuurfondsen

Met de 'Europa 2020-strategie' richt de Europese Unie zich voor de periode 2014-2020 op groei en banen. Prioriteit daarbij is het achterlaten van de crisis en voorwaarden scheppen voor een concurrerende economie met meer werkgelegenheid. Dit moet leiden tot: slimme [link](#) groei door meer efficiënte investeringen in onderwijs, onderzoek en innovatie; duurzame [link](#) groei richting een CO2-arme economie en concurrerend bedrijfsleven; en inclusieve [link](#) groei, met nadruk op banengroei en armoedebestrijding.

De Europese Commissie richt zich met het Cohesiebeleid op het vergroten van de economische, sociale en territoriale cohesie in de Europese Unie. Bij dit regionaal beleid draait het om investeringen die zorgen voor meer banen, concurrentievermogen, economische groei, levenskwaliteit en duurzame ontwikkeling. Om dit te kunnen realiseren heeft de Europese Commissie fondsen in het leven geroepen, waaronder het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal fonds (ESF). De budgetten hiervan zijn voor zeven jaar met het Europees Parlement overeengekomen, in het zogenaamd Meerjarig Financieel Kader. Met het Nationaal Hervormingsprogramma 2012, het Stabiliteitsprogramma 2011-2015 en de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Commissie is de richting aangegeven voor de besteding van die Europese budgetten.

Meest opvallend in de komende periode is de gevraagde focus met o.a. de inzet van 80% van het budget in bepaalde investeringsprioriteiten, de inzet van minimaal 5% van de nationale middelen in duurzame stedelijke ontwikkeling en de mogelijkheid om investeringen met meerdere Europese fondsen mogelijk te maken. Met name deze laatste mogelijkheid heeft ertoe geleid dat de G-4 steden en het Ministerie SZW hebben gekozen voor een gezamenlijke inzet van zowel het EFRO als het ESF ten behoeve van duurzame stedelijke ontwikkeling. Uit te voeren door de G-4 steden via de zogenaamde strategie van Geïntegreerde Territoriale Investering (GTI), voortbouwend op de ervaringen van Kansen voor West I.

Dit heeft geleid tot de vaststelling van afzonderlijke EFRO Operationele Programma's voor de vier landsdelen en één nationaal ESF Operationeel Programma. Binnen het kader van EFRO is weer de naam Kansen voor West gebruikt, omdat deze naam inmiddels de nodige naamsbekendheid heeft, 'Kansen voor West II'.

Het EFRO Operationeel Programma is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de besturen van de vier provincies in West Nederland en de vier grote steden (G-4). In het kader van de voorbereiding zijn in 2012 en 2013 verschillende consultatieronden gehouden met belanghebbenden, experts en potentiële partners. In januari 2014 hebben de verantwoordelijke besturen het programma Kansen voor West II vastgesteld en in november 2014 is het Programma formeel ter goedkeuring ingediend bij de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft het Operationeel Programma op 12 december 2014 goedgekeurd. Kosten zijn - voor passende projecten binnen de gestelde voorwaarden en onder voorbehoud van goedkeuring van het project door de bevoegde autoriteit - subsidiabel t/m 31 december 2023.

Het ESF Operationeel Programma is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In het kader van de voorbereiding zijn in 2012 en 2013 verschillende consultatieronden gehouden met vertegenwoordigers van de gemeenten en VNG, van sociale partners, van het onderwijsveld en van diverse ministeries. De Europese Commissie heeft het Operationeel Programma op 17 september 2014 goedgekeurd. Kosten zijn - voor passende projecten binnen de gestelde voorwaarden en onder voorbehoud van goedkeuring van het project door de bevoegde autoriteit - subsidiabel t/m 31 december 2023.

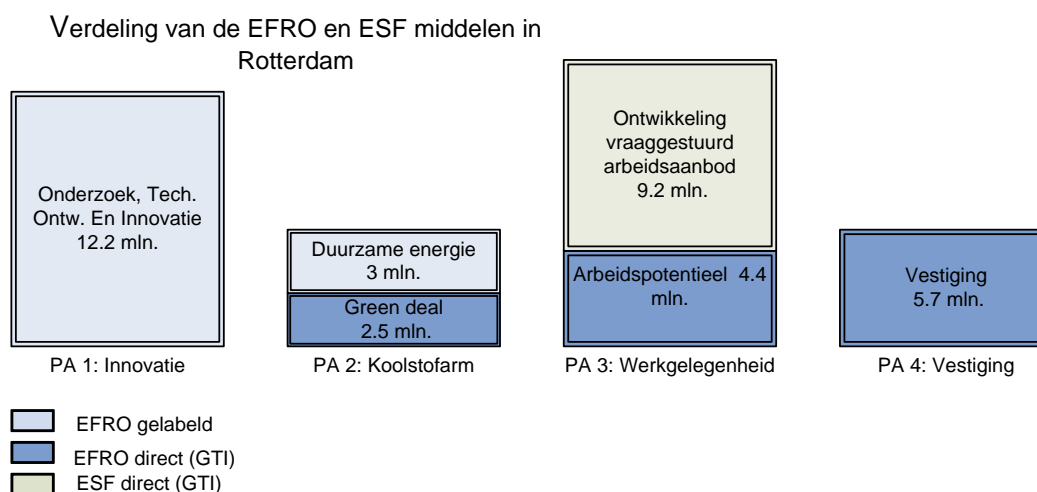
2 Inhoudelijk kader

Binnen Kansen voor West II bestaat een verdeling van middelen aan de acht partners van Kansen voor West II, opgesteld op basis van objectieve criteria zoals o.a. bevolkingsgrootte en werkloosheid. Voor Rotterdam is het aandeel in de middelen in twee grotere delen te onderkennen, nl. de gelabelde stedelijke middelen en de directe stedelijke middelen inclusief ESF.

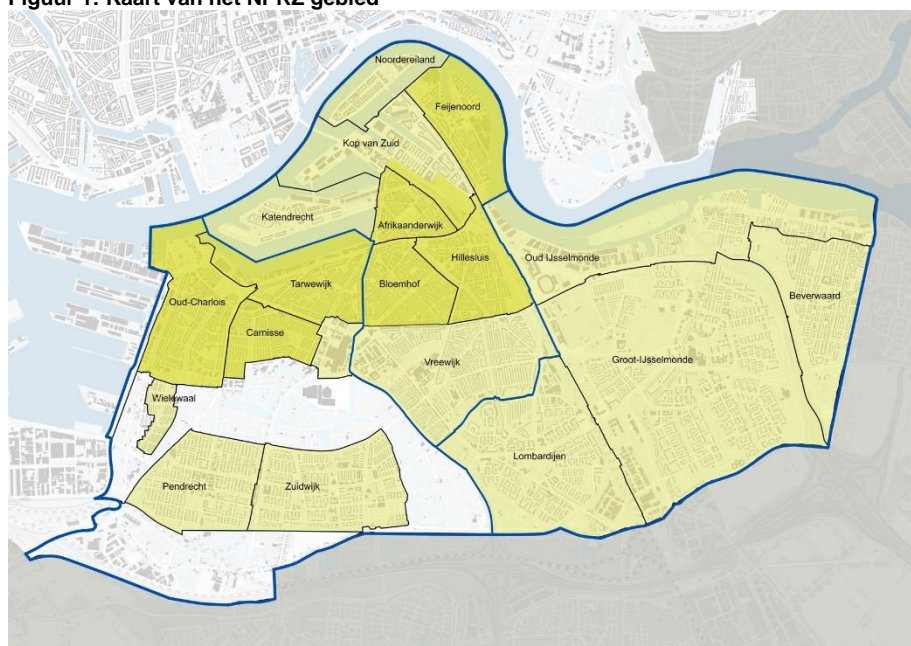
'Gelabeld' betekent dat Rotterdam de middelen inzet in afstemming met Zuid-Holland en Den Haag binnen de regionale economische visie van de Zuidvleugel. 'Direct' betekent dat Rotterdam als managementautoriteit besluit hoe en waar middelen ingezet worden.

De gelabelde stedelijke middelen worden ingezet voor de prioritaire assen 1- innovatie en 2- koolstofarme economie.

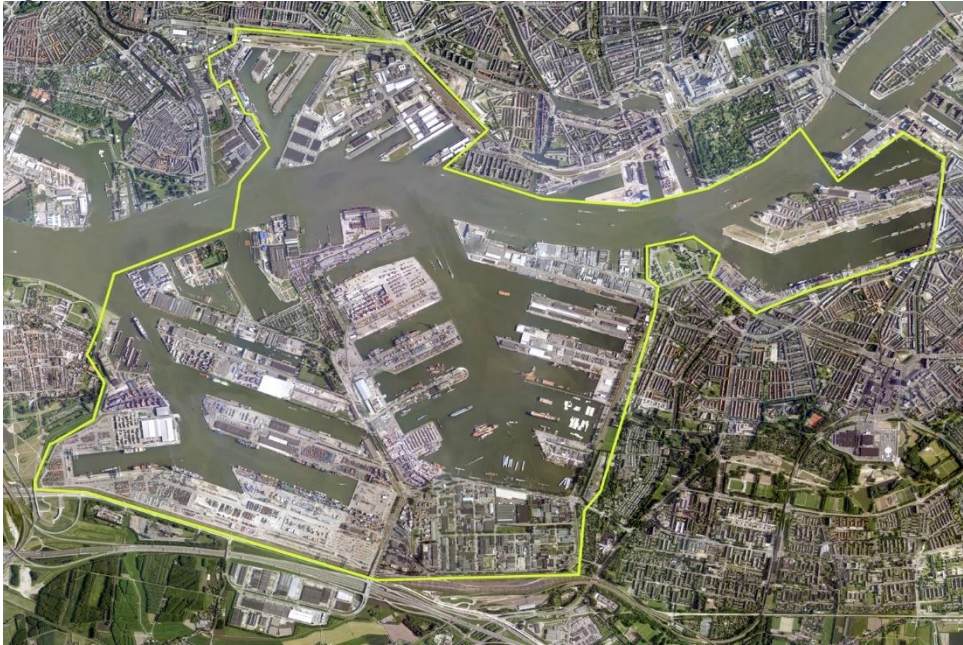
De direct stedelijke middelen worden ingezet voor de uitvoering van duurzame stedelijke ontwikkeling door inzet in de prioritaire assen 2- koolstofarme economie, 3- werkgelegenheid en 4- vestiging. Voor de prioritaire as 3- werkgelegenheid wordt ook met ESF middelen inzet gedaan. Deze uitvoering wordt gedaan volgens de strategie van de Geïntegreerde Territoriale Investering (GTI). Zie onderstaande figuur.

Figuur 1: Kaart van het NPRZ gebied

Figuur 2: Overzicht van het Stadshavens gebied

3 Uitwerking Kansen voor Rotterdam II

Prioritaire as 1: Innovatie (gelabeld)

Reden voor inzet

Deze prioriteit kent 2 specifieke doelstellingen, dit zijn:

1. Valorisatie, het vergroten van het aandeel (met name internationaal vermarktbaar) innovatieve producten en diensten in de totale omzet bij bedrijven; en
2. Investeringsvermogen, verbeterde toegang tot een verhoogd aanbod van financiering voor innovatie in het MKB in de RIS3 ([Link](#)) sectoren.

Innovatie leidt tot groei van bedrijvigheid, stijgende arbeidsproductiviteit, meer werkgelegenheid, en daarmee tot economische groei. Bovendien draagt innovatie bij aan het oplossen van maatschappelijke problemen (bijvoorbeeld op het gebied van gezondheidszorg, mobiliteit of klimaat). Nederland blijft achter op het gebied van innovatie en research en development. Dit geldt in sterke mate ook voor de regio waarin Rotterdam centraal gelegen is, de zuidelijke Randstad. In deze regio wonen 3,2 miljoen mensen. Er wordt 25 procent van het bruto nationaal product verdiend. De regio beschikt met ondermeer de Erasmus Universiteit, de TU Delft, TNO en de Universiteit Leiden over een onderzoeksinfrastructuur van wereldklasse. Veel grote, wereldwijd competitief opererende bedrijven zijn hier gevestigd. Dat lijkt een ijzersterke positie, maar deze positie wordt bedreigd, doordat er onvoldoende innovatief vermogen wordt losgemaakt. Met name bedrijfsinvesteringen in R&D blijven achter. Ook wordt de in de kennisinstellingen ontwikkelde kennis onvoldoende vertaald naar nieuwe produkt-markt combinaties. Hierdoor blijft potentieel voor economische vernieuwing en groei onbenut. Zonder extra inzet leidt dit op termijn tot vergroting van de afstand tot Europese regio's die er wel in slagen voldoende te innoveren en te vernieuwen.

Extra inzet op innovatie en vernieuwing is noodzakelijk. In het bijzonder wanneer het gaat om cross-overs tussen topsectoren en op de inzet van technologieën uit externe niches die vernieuwend worden toegepast binnen een topsector. Bij cross-over innovaties gaat het om:

- Samenwerking tussen verschillende disciplines en sectoren; of
- Toepassing van een of meerdere technologieën of benaderingen vanuit een sector op een creatieve wijze in een andere sector, voor nieuwe – of verbetering van bestaande – processen of producten.

De innovaties en vernieuwingen leveren een aantoonbare bijdrage aan de maatschappelijke uitdagingen die door Europa zijn benoemd. Rotterdam legt hierbij de focus op innovaties en vernieuwingen in relatie tot de clusters Clean Tech, Medisch, Food en Maritiem.

Doel van de inzet op innovatie

Met de inzet op innovatie richt Rotterdam zich op het versterken van de samenwerking tussen MKB en kennisinstellingen gericht op valorisatie door: Het via industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling naar de markt brengen van innovatieve ideeën met aantoonbare marktpotentie binnen de clusters Clean Tech, Medisch, Food en Maritiem.

Daarnaast richt Rotterdam zich op het versneld toepassen van nieuwe kennis aansluitend bij eindgebruikers door:

- De stimulering van beter gebruik van bestaande proeftuinen en demonstratiecentra door het bedrijfsleven met als zichtbaar resultaat een toename van private R&D uitgaven
- De facilitering van de opzet van nieuwe proeftuinen binnen de clusters Clean Tech, Medisch, Food en Maritiem onder de voorwaarde dat het bedrijfsleven mee investeert.

Voor het vergroten van het investeringsvermogen van het innovatieve MKB richt Rotterdam zich op innoverende bedrijven die actief zijn binnen de clusters Clean Tech, Medisch, Food en Maritiem.

Reikwijdte en acties

In onze regio kiezen we voor massa door focus. In de praktijk betekent dit inzet op de verdere ontwikkeling van speerpuntsectoren via vier clusters en de versterking van cross overs binnen en tussen die clusters:

- het Clean Tech cluster (Rotterdam, Dordrecht, regio Delft)
- het Medisch cluster (Rotterdam, Delft, regio Leiden)
- het Foodcluster (Rotterdam, Barendrecht regio Westland, Oostland)
- Het Maritiem cluster (Rotterdam, Drechtsteden)

De vier clusters hebben én een sterke positie in de lokale, nationale en internationale economie én bieden potentie en innovatie voor de toekomst. De aanwezigheid van deze vier clusters in elkaars fysieke nabijheid geeft onze regio een unieke positie in de Europa. De focus van het programma ligt op het naar de markt brengen van innovatieve ideeën, de ondersteuning van maatschappelijk relevante innovatietrajecten en het verbeterd gebruik van bestaande proeftuinen en demonstratiecentra. Daarnaast is de inzet gericht op het vinden van financieringsmogelijkheden voor innovatieve bedrijvigheid, niet alleen voor de vier clusters afzonderlijk maar juist ook voor mogelijke cross-overs tussen de clusters. Want juist hier neemt de regio op de Europese kaart een unieke positie in.

Binnen Kansen voor West II is er specifieke aandacht voor het MKB, zowel op het gebied van valorisatie als op het gebied van de financiering van innovatie. Traditioneel is het MKB een belangrijke motor voor innovatie. MKB-bedrijven stuiten hierin echter op barrières. De weg naar nieuwe kennis is voor het MKB lastiger te vinden dan voor het grootbedrijf. Tegelijkertijd is juist ook voor het innovatieve MKB samenwerking met kennisinstellingen en andere bedrijven cruciaal. Door de bedrijfsgrootte is het voor menig MKB-bedrijf niet gemakkelijk om innovatieprojecten te starten. Het MKB heeft niet altijd de netwerken en/of expertise; bovendien zijn de financiële risico's voor veel MKB-bedrijven relatief hoog. Inzet van EFRO-middelen draagt bij aan het oplossen van deze knelpunten.

Zie verder het Operationeel Programma t.a.v. de mogelijke typen acties en mogelijke begunstigden.

Prioritaire as 2: Koolstofarme economie (gelabeld)

Reden voor inzet

Specifieke doelstelling (3) voor de gelabelde middelen is: Het verkleinen van het aandeel fossiele brandstoffen in het totale energieverbruik van landsdeel West. West-Nederland blijft ernstig achter op het terrein van productie en distributie van hernieuwbare energie. In Rotterdam en omstreken is sprake van een specifieke situatie met groot potentieel voor uitbreiding en verduurzaming van bestaande en het aanleggen van nieuwe lokale warmtenetten, op basis van benutting van restwarmte (uit de industrie- inclusief afvalverbranding - en lokaal uit kassen) en winning van (diepe en ondiepe) aardwarmte.

Doel van de inzet op het bevorderen van de productie en distributie van hernieuwbare energie

In de regio wordt onder meer middels bestaande samenwerkingsverbanden, waaronder die in het kader van de Green Deal warmte, de warmtevisie Rotterdam en het deltaplan energie-infrastructuur van Rotterdam, toegewerkt aan het verzilveren van dit potentieel. Richtinggevend is de ondersteuning van activiteiten waarmee een bijdrage wordt geleverd aan de realisatie van een gezamenlijk net voor duurzame warmte en restwarmte met een open karakter.

Reikwijdte en acties

De actielijn faciliteert initiatieven gericht op het opschalen van duurzame opwekking en toepassing van restwarmte door middel van het ondersteunen van projecten gericht op uitrol. Hierbij wordt met behulp van revolverende fondsen kapitaal in de vorm van garanties, leningen en participaties verstrekt voor de onrendabele top van goede business cases. In dit kader wordt de oprichting van een (regionaal) warmtefonds niet uitgesloten. Andere acties die voor ondersteuning in aanmerking kunnen komen zijn procesgerichte acties om de energieprojecten te realiseren. Ook kunnen ondernemers de ontwikkeling van producten en diensten aanpakken op het vlak van energiebesparing en toepassing duurzame energie en het toepassen van gebruik van restwarmte en hernieuwbare energievormen.

Type acties: voorbeelden van concrete acties

Voorbeelden van mogelijke acties in het kader van deze prioriteit zijn de voorbereidingen van businesscases leidend tot investeringen in infrastructuur voor transport en/of distributie van warmte en investeringen in het aansluiten van (groepen van) eindgebruikers.

Mogelijke begunstigden

Bedrijven, woningbouwcorporaties, intermediaire organisaties, maatschappelijke instellingen en overheden in de rol als facilitator, procescoördinator en launching customer, alsmede onderwijs en kennisinstellingen.

Prioritaire as 2: Koolstofarme economie (direct/GTI)

Reden voor inzet

Specifieke doelstelling (4) voor de directe middelen in deze prioritaire as is: Het verlagen van het energieverbruik in de bebouwde omgeving.

Energietransitie van Zuid

Investeringen in energiebesparing in de gebouwde omgeving en investeringen in de integratie van hernieuwbare energie en warmte in de gebieden van Zuid en Stadshavens dragen bij aan de overgang naar een koolstofarme economie en bieden goede aanknopingspunten voor innovatie, werkgelegenheid en opleidingsplaatsen. Investeringen in de koolstofarme economie resulteren daarnaast ook in een verbeterde kwaliteit van gebouwen en dragen zo bij aan stabielere of lagere woon- en huisvestingslasten voor inwoners en gebruikers.

De inzet van de gemeente Rotterdam en partners gericht op deze specifieke investeringen is uitgewerkt in bijvoorbeeld de programma's Versnelling010, Rotterdam Climate Initiative, het deltaplan energie-infrastructuur en de Warmtevisie Rotterdam. De inzet is gericht op het uitvoeren van aanpakken waarbij vraagbundeling, financiering en uitvoering geïntegreerd samen komen. Specifieke doelgroepen en sectoren die hierbij prioritair worden geacht zijn huurders, particuliere eigenaren, verenigingen van eigenaren bestaande uit particuliere eigenaren en/of verhuurders, collectieven van

bewoners die investeringen in collectieve duurzame energieopwekking overwegen, sportverenigingen, schoolgebouwen en andere maatschappelijke gebouwen. In dit kader wordt de oprichting van een (lokaal) energiebesparingsfonds niet uitgesloten.

Type acties: voorbeelden van concrete acties

- Het geïntegreerd financieren en uitvoeren van investeringen in duurzame energieopwekking ten behoeve van huurders van sociale huurwoningen via bijvoorbeeld de aanpak van Stichting Wocozon;
- Het onderzoeken, financieren en uitvoeren van energiebesparingsmaatregelen bij sportverenigingen middels bijvoorbeeld de aanpak Scoren met Energie van Stichting Rotterdam Sportsupport;
- Het samenstellen en aanbesteden van pakketten van gebouwen (bijvoorbeeld schoolgebouwen) met een potentieel voor energiebesparing of energieopwekking met als doel het afsluiten van energieprestatiecontracten volgens bij voorbeeld de Rotterdamse Groene gebouwen aanpak;
- Het bundelen van kleinverbruikers in een collectief met als doel een gezamenlijke investering in duurzame energieopwekking te realiseren, volgens bijvoorbeeld de aanpakken van BLIJstroom en Solar Green Point Terbregge;
- Het benaderen van groepen van gebouweigenaren met een ontzorgingsaanbod waarin advisering, uitvoering en financiering in energiebesparing geïntegreerd samen komen, zoals bijvoorbeeld de aanpak van Versnelling010 en de aanpak van VVE010;

Prioritaire as 3: Bevorderen van werkgelegenheid en ondersteuning arbeidsmobiliteit

De situatie op de arbeidsmarkt vraagt om een extra impuls op zowel de vraag als de aanbodzijde, om daarmee de bestaande mismatch op die arbeidsmarkt te verminderen. Het programma zet hier op in middels een gecombineerde inzet van ESF en EFRO middelen. De gebieden van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) en Stadshavens zijn aangewezen als programmagebied. Hiervoor zijn ook budgetten beschikbaar gesteld; voor het ESF is er sprake van twee tijdvakken, Het eerste tijdvak betreft 1 april 2016-1 april 2018 (twee jaar), het tweede tijdvak 1 april 2018-1 april 2021 (3 jaar). Voor het EFRO is geen beperking ingesteld. Voor beide fondsen geldt dat tegenover minimaal de helft van de subsidiabele kosten cofinanciering dient te staan.

Zowel het EFRO als het ESF richten zich op het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt. Daarvoor geldt wel een verschillende focus van inzet. Het EFRO richt zich specifiek op de vraag van bedrijven naar voldoende geschoold personeel en op de ontwikkeling van werkgelegenheid. Met ESF wordt voor werkzoekenden en niet actieve personen, met inbegrip van langdurig werklozen, personen die ver van de arbeidsmarkt af staan en jongeren (ook als zij een bijbaan hebben voor meer dan 12 u per week) gezocht naar baanopeningen en vacatures of worden deze gecreëerd. Ook krijgt dit arbeidspotentieel steun om de baan goed te vervullen. Deze keuze impliceert dat in de uitwerking van projecten wel aparte procedures dienen te worden gevolgd voor beide fondsen.

Reden voor inzet

De Rotterdamse economie zal in de komende jaren veranderen. De overgang naar een meer duurzame maatschappij zal de economie in Rotterdam en de regio nieuwe kansen geven. Er ontstaat het perspectief van een nieuwe economie die niet langer uitsluitend is gebaseerd op globalisering en grote corporaties, maar in toenemende mate op horizontale verhoudingen en kleinschalige, lokaal georganiseerde netwerken van producenten en consumenten. Door de stijging van de loonkosten in de lage lonen landen én de daling van de kosten van innovatieve digitale maakindustrie én het wegvallen van logistieke (transport)kosten, zal de productie van goederen zich in de toekomst meer gaan organiseren in de nabijheid van de eindgebruikers, bij voorkeur op die plekken die beschikken over een hoogwaardig en innovatief ecosysteem.

Grootstedelijke gebieden zullen zich daardoor nog meer tot economische centra gaan ontwikkelen, niet alleen voor dienstverlening maar ook voor productie van goederen. Kansen voor de circulaire economie, maar ook de digitale technologie zal bedrijfs- en productie processen veranderen. De haven zal als logistieke draaischijf voor in- en uitvoer van goederen, grondstoffen en re- en upcycling van afvalmaterialen een belangrijke rol spelen in deze veranderingen. Nieuwe functies ontstaan. Dit betekent ook dat de (toekomstige) beroepsbevolking hierop moet worden voorbereid. Het proces van upgrading van de eisen die gesteld wordt aan de beroepsbevolking is al lange tijd aan de gang. Dit zal doorzetten. Het belang van goed geschoold personeel groeit. Maar ook zullen er nieuwe banen aan de onderkant van het functiegebouw ontstaan.

Hiervoor moeten naast het reguliere opleiden ook nieuwe opleidingsvormen voor zowel zittende, werkzoekende als schoolgaande mensen samen met het bedrijfsleven worden ontwikkeld. De basis hiervan moet nu al gelegd worden. Veranderingen vinden nu al plaats.

Mismatch

De arbeidsmarkt is niet in balans, er is een mismatch tussen de vraag van werkgevers en het aanbod op de arbeidsmarkt. Steeds meer bedrijven ondervinden problemen met het aantrekken van personeel. Een deel van die mismatch bestaat uit schoolverlaters die zonder een startkwalificatie of in een richting waar weinig vraag naar is, uitstromen op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd ontstaan er te weinig baanopeningen tot MBO+ niveau door gebrekkige doorstroming.

Rotterdam Zuid staat bekend als een achterstandsgebied. Het NPRZ is er om het tij te keren. De ambitie is om Zuid binnen 20 jaar tijd eerst op het gemiddelde niveau van Rotterdam en vervolgens op het gemiddelde niveau van de G-4 te brengen. Dit door een gecombineerde inzet in het fysieke en sociale domein. Een voorbeeld hiervan is dat van de niet werkende werkzoekenden, 70 procent geen

startkwalificatie heeft en daarmee een slechte concurrentiepositie op de arbeidsmarkt, zie de onderstaande figuur.

Figuur 1: Cirkeldiagram opleidingsniveau niet werkende werkzoekenden in absolute aantallen en %. (Bron: NPRZ, Voortgangsrapportage 2014)

Uit de Basisset Regionale Arbeidsmarktinformatie van www.werk.nl blijkt dat er eind 2014 ruim 2200 vacatures voor middelbaar, lager en onopgeleid personeel beschikbaar waren in de regio Rijnmond. Van de openstaande vraag heeft 13,2% (381 vacatures) betrekking op elementaire beroepen, 26,3% (758 vacatures) op lagere, 44,4% (1.278 vacatures) op middelbare en 16,0% (461 vacatures) op hogere en wetenschappelijke beroepen. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal openstaande vacatures op elementair niveau met 11,7% toegenomen. Het aantal openstaande vacatures op lager niveau is met 44,4% toegenomen, het aantal op middelbaar niveau is met 12,3% toegenomen en het aantal op hoger en wetenschappelijk niveau is met 36,8% toegenomen. Deze gegevens illustreren dat er dus nog steeds geschikte functies te vinden zijn waarin een deel van de uitkeringsgerechtigden van Zuid aan de slag kan. Deze vacatures zijn in beperkte mate op Zuid zelf te vinden, en vooral in de regio beschikbaar.

Rotterdam wil de mismatch verkleinen door o.a. het onderwijs beter te laten aansluiten op de vraag vanuit het bedrijfsleven en ervoor zorgen dat jongeren een beroepsopleiding kiezen en afmaken waar vraag naar is. Vakmanschap heeft de toekomst. Iedereen die een opleiding heeft in de zorg, haven of techniek en die de juiste werkhouding heeft, heeft feitelijk al een baangarantie. Steeds meer werkgevers in genoemde sectoren zijn ook bereid deze te geven (in de vorm van carrière-startgaranties). Doelstelling is om 50 procent van deze groep, dus 600 leerlingen, te laten kiezen voor de sectoren zorg, haven en techniek: 35 procent voor techniek en 15 procent voor de zorg. Dat komt neer op 180 leerlingen die kiezen voor de zorg en 420 voor techniek.

Doelen en behaald resultaat pijler	2010	2011	2012	2013	2014	Doel 2014	Doel 2020
School							
Cito-eindscore naar woongebied	528,8	529,4	530	529,2	529,4	531,6	
Aandeel geslaagden VMBO-basis	25%	21%	20%	21%		19%	14%
Aandeel geslaagden VMBO-kader	20%	21%	23%	21%		20%	17%
Aandeel geslaagden VMBO GL&TL	29%	31%	34%	33%		30%	28%
Aandeel geslaagden Havo	16%	17%	15%	17%		19%	24%
Aandeel geslaagden VWO	10%	9%	9%	8%		12%	15%
MBO (leerlingen tot 23 jaar) per 1 oktober							
Aandeel uitstroom Techniek	20%	19%	18%	18%		25%	35%
Aandeel uitstroom Zorg	6%	6%	7%	7%		8%	15%
Aandeel VSV'ers 18-22 jaar in % van de leeftijdsgroep		21%	15%	13%			

Tabel 2: Overzicht aandeel uitstroom leerlingen naar sectoren techniek en zorg in Rotterdam Zuid (Bron: NPRZ voortgangsrapportage 2014)

Voorkomen moet worden dat bedrijven en instellingen straks met grote tekorten aan goed opgeleid personeel te kampen krijgen. Niet minder groot is het belang van de leerlingen. We weten uit onderzoek dat een verkeerde studiekeuze een van de belangrijkste redenen is voor schooluitval. Ruim een kwart van de schoolverlaters valt hierdoor uit. Voor jongeren, en zeker ook voor de jongeren op

Zuid, is een goede opleiding een must voor het verkrijgen van een volwaardige plek in de samenleving.

	Percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters in 2012
Nederland	2,1 %
G-4	3,6 %
Rotterdam	3,7 %
Rotterdam - Zuid focuswijken	4,7 %

Tabel 3: Vergelijking schooluitval binnen Nederland in 2012 (Bron: NPRZ Uitvoeringsplan 2015-2018)

De kansrijke sectoren zijn in Rotterdam: verduurzaming van de economie, techniek, maritiem, zorg, medisch en food. Van werkgevers horen we dat het onderwijs niet optimaal voorbereidt op werk. Uit het onderwijs horen we dat het moeilijk is om leerlingen te motiveren een opleiding af te maken. De schooluitval is hoog in Rotterdam. Jongeren zijn onvoldoende voorbereid op de eisen van de arbeidsmarkt. Werkgevers dienen met onderwijsinstellingen te kijken hoe de onderwijscurricula beter kunnen worden afgestemd op de (nieuwe) werkgeversvraag. Een aanpak die aansluit bij de lange termijn personeelsplanning van bedrijven.

Er zijn in Rotterdam bestaande initiatieven en samenwerkingsverbanden die zich richten op de mismatch. Het Werkgeversservicepunt Rijnmond (WSPR) is het servicepunt voor werkgevers van het UWV en de gemeente. Het ondersteunt de bedrijven bij het vervullen van hun. Een ander voorbeeld van een relevant initiatief is het LeerWerkLoket, waar werkzoekenden, werknemers en werkgevers terecht kunnen voor informatie en begeleiding bij alle vragen, bijvoorbeeld: opleidingen gerelateerd aan werk, beroepsmogelijkheden en kwalificatie-eisen t.a.v. beroepen, arbeidsperspectief, subsidiemaatregelen en competentietesten. Het LeerWerkloket werkt in Rotterdam samen met het WSPR en is aangesloten bij alle kenniscentra en ROC's in de regio.

Reikwijdte en acties EFRO

Specifieke doelstelling (5) voor de directe middelen binnen deze prioritaire as is: Arbeidspotentieel, het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt.

Het EFRO richt zich op het versterken van de vraagzijde door het ondersteunen van samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, facilitaire organisaties en onderwijsinstellingen en het versterken van vraagzijde bij bedrijven door meer inzicht, kennis en ervaring op te doen met het ontwikkelen van arbeidspotentieel en doorstroming van personeel. De aantrekkelijkheid van de arbeidsmarkt is een kwestie van goed werkgeverschap én vooral ook goed ondernemerschap, want op de arbeidsmarkt is de werkgever net zo goed een ondernemer als hij/zij dat op andere markten is. Het goed benutten van talenten van de medewerkers vergt ondernemerschap en strategische personeelsplanning.

Rotterdam wil niet alleen de samenwerking met het onderwijs verbeteren maar ook die tussen bedrijven. Het gaat toch om de samenwerking van bedrijven en intermediaire organisaties en het realiseren van samenwerkingsverbanden van deze organisaties met elkaar en met scholen, om krachten te bundelen, (open) innovatie en het uitwisselen van kennis en kunde te bevorderen en daarmee de economie en werkgelegenheid te stimuleren. De nadruk ligt daarbij op het scheppen van randvoorwaarden voor innovatie en groei van het MKB. Door samenwerking en afstemming tussen bedrijven kunnen aanzienlijk aantallen (leer)banen, stages en start-ups worden gerealiseerd bij meerdere bedrijven.

De ligging van de haven en industrieel complex, zorgen dat veel kansen op gebied van techniek, food (procesindustrie), maritiem en logistiek niet direct in de stad zijn gelegen. Dat maakt dat veel arbeidsplaatsen moeilijker te bereiken zijn. In een eerder onderzoek van de gemeente Rotterdam naar vervoersarmoede is deze problematiek ook beschreven. De actielijn wil projecten voor duurzame oplossingen om arbeidsplaatsen in de regio toegankelijker te maken stimuleren.

Voorbeelden van concrete acties

Het financieren van samenwerkingsverbanden gericht op het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt, tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven en/of overheid. Deze samenwerkingsverbanden kunnen zich bijvoorbeeld richten op:

- Het ontwikkelen van toepasselijke lesprogramma's op de (nieuwe) vraag van bedrijven tot MBO+ niveau, voor innovatieve werkwijzen of schone en duurzame technieken. Bijvoorbeeld het aanleggen van glasvezelnetwerken, zonnepanelen, zonnecollectoren, isolatietechnieken of toepassingen van domotica;
- Het financieren van benodigde 'hardware' om lesprogramma's mogelijk te maken. Bijvoorbeeld investeringen in software applicaties of aanschaf van kapitaal intensieve apparatuur of materiaal;
- Het financieren van promotie en voorlichting over kansrijke beroepen en sectoren tot MBO+ niveau (niet basisonderwijs), op basis van de vraag van bedrijven. Een voorbeeld hiervan is de Jinc Leerlijn. Het organiseren van bliksemstages, voorlichtingsbijeenkomsten, beroepenoriëntatie voor jongeren of een mediacampagne om de beeldvorming over beroepen bij te stellen;
- Het financieren van activiteiten die voortkomen uit bijvoorbeeld sectortafels en sectorplannen;
- Het financieren van projecten die voortkomen uit de vraag van het bedrijfsleven en die zich richten op vakmanschap, ondernemerschap en talentontwikkeling van jongeren tot en met MBO+ niveau. Door het bevorderen van de instroom en door het begeleiden in projecten. Hierin werken bijvoorbeeld bedrijven, scholen en woningcorporaties samen;
- Het ondersteunen van initiatieven waar overdracht van vakkennis en ondernemerschap van ervaren medewerkers naar jonge werknemers wordt bevorderd.

Mogelijke begunstigden

- Bedrijven met name het MKB en intermediaire organisaties in samenwerking met onderwijsinstellingen (niet individuele scholieren);
- Brancheorganisaties,
- Samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, onderwijs en (eventueel) overheid.

Reikwijdte en acties ESF

De gemeente Rotterdam dient bij directie Ministerie SZW per twee- en driejaarlijkse tranche een kaderaanvraag in voor het cofinancieren van activiteiten gericht op arbeidsparticipatie. De activiteiten die daarin worden opgenomen kunnen door de gemeente zelf en door derden worden uitgevoerd en/of worden gefinancierd.

Doel van de inzet op arbeidsparticipatie

De specifieke doelstelling van de inzet van het ESF is: toeleiding naar werk door ontwikkeling vraag gestuurd arbeidsaanbod in G-4. Door inzet in de ontwikkeling en ondersteuning van werklozen en werkzoekenden uitgaande van de vraag en behoeften van werkgevers, vanuit de verwachting dat dit - gegeven de afstand tot de arbeidsmarkt onder hen - tot betere plaatsingsresultaten leidt. Uit tabel 4 blijkt dat 31,6% van alle Rotterdammers in Rotterdam Zuid (=Feijenoord, IJsselmonde en Charlois) woont, en dat er verhoudingsgewijs veel van hen uitkeringsafhankelijk zijn (o.a. WW, WWB, WIA etc.). Het gegeven dat 40 procent van het aantal Rotterdammers dat een bijstandsuitkering krijgt op Zuid woont en de daaruit voortgekomen afspraak met het NPRZ dat het cluster Werk en Inkomen daarom ook minimaal 40 procent van zijn inspanningen op Zuid verricht, was het vertrekpunt. NPRZ heeft de ambitie om dat percentage van 7,1% tenminste terug te brengen naar het Rotterdams gemiddelde van 5,5%. In het algemeen is er kwantitatief wel ruim voldoende arbeidsaanbod aanwezig binnen het NPRZ gebied en stadshavens. Echter het niveau van het arbeidsaanbod is onvoldoende of niet passend op beschikbare of verwachte vacatures.

Leeftijd	Feijenoord	IJsselmonde	Charlois	Totaal Zuid	Totaal Rotterdam	% Zuid
Inwoner aantal (1-1-2014)	72.174	58.495	64.488	195.472	618.109	31,6%
Aantal WWB-uitkeringen (1-10-2014)	6.664	3.546	4.822	15.032	36.990	40,6%
Percentage uitkeringen (1-1-2013)	8,7%	5,6%	6,5%	7,1%	5,5%	

Tabel 4: Inwoneraantal en percentage uitkeringen (Bron: NPRZ Uitvoeringsplan 2015-2018)

Rotterdam richt zich via het cluster Werk en Inkomen (W&I) op het realiseren van zoveel mogelijk uitstroom naar werk. Dat gebeurt via een proces, waarbij vacatures voor elementaire beroepen en beroepen waarvoor een laag niveau van scholing noodzakelijk is worden opgehaald door het werkgeversservicepunt Rijnmond (WSPR). De werkzoekenden worden uit het bestand geselecteerd en gematcht op vacatures door de afdeling Matching. Werkzoekenden die nog niet matchbaar zijn, maar wel ontwikkelpotentieel hebben zitten in de afdeling Pre-Matching en bij het cluster Maatschappelijke Ontwikkeling (zie tabel 5).

Afdelingen	Totaal Rotterdam	Totaal Zuid	% Zuid
Matching (cluster W&I)	2.382	846	36%
WerkLoont (cluster W&I)	1.590	618	39%
Prematching (cluster W&I)	12.734	5.395	42%
Activering (cluster MO)	19.144	7.415	39%
Totaal	35.850	14.274	40%

Tabel 5: Aantal werkzoekenden met WWB in Matching, WerkLoont, Pre-Matching en Activering op 1-1-2014 (Bron: NPRZ Uitvoeringsplan 2015-2018)

Als werkzoekenden tot de doelgroepen Matching en WerkLoont behoren, zijn ze kansrijk om redelijk snel, eenvoudig en zelfstandig hun weg naar de arbeidsmarkt te kunnen vinden. Voor de groep Prematching geldt dat de afstand tot de arbeidsmarkt in principe in 2 jaar is te overbruggen, en dat hiervoor waarschijnlijk een intensief re-integratietraject nodig is. Voor de groep Activering is de arbeidsmarkt doorgaans verder weg. Van hen verlangt de gemeente voorlopig een maatschappelijke

inspanning als tegenprestatie voor hun uitkering. Wanneer ze echter reeds zijn geactiveerd (eg vrijwilligerswerk doen) en geacht worden (al dan niet met begeleiding) matchbaar te kunnen worden, dan behoort doorstroming naar pre-matching of matching tot de mogelijkheden. Op basis van deze tabel is de conclusie dat ook voor de onderverdeling van het WWB-bestand op Zuid de 40 procent-vuistregel opgaat. Alleen voor Matching ligt dit percentage behoorlijk lager. Ongeveer 10 procent van het bestand (rij 1 en 2 van tabel 5 opgeteld) op Zuid behoort tot de, in termen van toegang tot de arbeidsmarkt, kansrijke groepen Matching en WerkLoont. Voor de rest van Rotterdam is dit percentage 12 procent. Dankzij de instroombeperkende maatregelen (onder meer door strikte handhaving in het aanvraagproces) is het WWB-bestand op Zuid in 2013 in verhouding kleiner geworden ten opzichte de rest van Rotterdam, maar laat 2014 weer een lichte stijging zien.

De doelgroep voor ESF voor deze specifieke doelstelling bestaat uit mensen op zoek naar werk, zowel uitkeringsgerechtigden op grond van de Werkloosheidswet (WW), Wwb-uitkeringsrechtigen als niet-uitkeringsgerechtigden. Voor ieder van hen moet de gemeente zoeken naar kansen op werk en zicht houden op de ontwikkeling van de werkgelegenheid. ESF benut hiervoor de investeringsprioriteit: "Toegang tot werkgelegenheid voor werkzoekenden en niet-actieven, waaronder plaatselijke werkgelegenheidsinitiatieven en ondersteuning van de arbeidsmobiliteit".

Reikwijdte en acties

Net als EFRO richt de inzet van ESF zich ook op het bevorderen van de match tussen vraag en aanbod op de kansrijke sectoren in Rotterdam: verduurzaming van de economie, techniek, maritiem, zorg, medical en food. Het laat daarbij wel ruimte voor matching op nieuwe vacatures uit andere sectoren. Het ESF wordt ingezet ten behoeve van het reduceren van de afstand tot de arbeidsmarkt van werkzoekenden in het NPRZ en stadshavensgebied en het vergroten van hun arbeidsparticipatie. ESF kijkt hierbij voornamelijk naar de publieke uitgaven en inzet daarin maar bevordert ook de inzet van niet-publieke organisaties, zowel in de uitvoering als in de financiering en ontwikkeling van nieuwe initiatieven, instrumenten en financieringsstructuren.

Hoewel niet voorzien als instrumenten voor de eerste aanvraagronde zijn financiële instrumenten wel geormerkt als ontwikkelthema. Er wordt daarbij onderzocht hoe en onder welke voorwaarden dergelijke instrumenten vanuit of met bijdragen uit het EFRO en/ESF ontwikkeld zouden kunnen worden. Hierbij is er vanuit aanvrager of management autoriteit niet de verplichting om - wanneer mogelijk - daadwerkelijk tot implementatie over te gaan. Voorbeelden (andere instrumenten niet uitsluitend) zijn:

- Social Impact Bond: *Social Impact Bonds* zijn contracten waarbij private investeerders investeren in een maatschappelijk project. De private investeerders krijgen een 'Return on Investment' van de overheid. Een maatschappelijke project kan zijn om ESF-doelgroep aan het werk te helpen;
- Revolving fonds: Bijdrage van ESF-GTI in een (*revolving*) *fonds* al dan niet in combinatie met inzet op rente kosten, waarbij zowel economische als sociale doelstelling zouden kunnen worden gerealiseerd;
- Een ander ontwikkelthema is *Sociaal Ondernemerschap*: Het investeren in sociaal ondernemingen om de ESF-doelgroep aan het werk te helpen. Investering kan ook zijn in productiemiddelen om werk te creëren voor de ESF-doelgroep;

Type acties: voorbeelden van concrete acties

- Job hunting/matchmaking: werkgevers in het NPRZ- en Stadshavensgebied ondersteunen in hun personeelsvraag en daar het meest passende aanbod bij zoeken.
- Job carving: Analyseren van functieomschrijving om de meest eenvoudige taken eruit te lichten en samen te voegen. Het gaat dan bijvoorbeeld om ondersteunende, arbeidsintensieve of handmatige activiteiten waarop de ESF-doelgroep kan worden geplaatst;
- Bemiddeling: Bemiddeling is het tijdelijk of structureel invullen van vraag naar personeel door de ESF-doelgroep;
- Het bevorderen van de employability: Het vergroten van de sociale en professionele vaardigheden van de doelgroep ten behoeve van een betere match met de vraag naar arbeid;

- Vouchersysteem: Een subsidie waarmee een individu of werkgever een opleiding of een loonkostensubsidie kan bekostigen voor de ESF-doelgroep die aan het werk hiermee gaat;

Aanvragers/begunstigden

De gemeente Rotterdam is de aanvrager. Aanvragen gebeuren onder verwijzing naar het uitvoeringsplan voor duurzame stedelijke ontwikkeling.

Prioritaire as 4: Vestigingsklimaat (direct/GTI)

Reden voor inzet

Er bestaan bovenmatig grote verschillen in de sociaaleconomische situatie tussen het gebied van het NPRZ en het gemiddelde van Rotterdam. In het belang van de sociale verhoudingen is het zaak dat deze verschillen niet veel verder oplopen.

Doel van de inzet op vestigingsklimaat

Specifieke doelstelling (6) voor de directe middelen in deze prioritaire as is: Vestigingsklimaat, het vergroten van het aantal kwalitatief hoogwaardige en toegankelijke werk/bedrijfslocaties. Dit door het beter benutten van het aanwezige fysieke en sociaaleconomisch potentieel in de stedelijke gebieden. Het stedelijk beleid van Rotterdam is via NPRZ/Stadshavens/Stedelijke structuurvisies gericht op een brede aanpak van verbetering van woningen, publieke ruimte en vestigingsvoorwaarden voor bedrijven. De inzet vanuit het EFRO is geconcentreerd op de economische sanering en rehabilitering van die gebieden.

Reikwijdte en acties

De Rotterdamse stadshavens bieden veel mogelijkheden voor nieuwe bedrijvigheid en banen voor de mensen die wonen in het gebied van het NPRZ. Om adequaat in te spelen op de diversiteit van de stedelijke samenleving zullen interventies zich zowel moeten richten op de stuwende sectoren van de economie (productie) als de ondersteunende dienstverleners en spin-offs van kennisinstellingen. Daarbij hoort ook inspelen op de nieuwe vraag naar ruimte door b.v. wijkzorgcentra, wijkservicepunten en business start-ups bij, of de vraag vanuit specifieke stedelijke (top) sectoren om daarmee kansen te benutten in markten/niches met mogelijkheden voor banengroei. Uitgangspunt daarbij is dat het MKB de stedelijke banenmotor bij uitstek is, en daarom van groot belang voor economische ontwikkeling.

In het huidige economische klimaat zijn reguliere financiers veel terughoudender geworden. Om het vestigingsklimaat van Rotterdam Zuid en Stadshavens te versterken en de gewenste economische ontwikkeling een impuls te geven wordt voor deze prioritaire as een revolverend fonds opgericht of ingepast in een bestaand fonds. Zodanig gestructureerd dat de financiële opbrengsten voldoende zijn om het revolverend karakter van het fonds in stand te houden en de investeringen een economische impact geven. Dit stedelijk ontwikkelfonds richt zich op realisatie en opknappen van kleinschalige bedrijfsruimte. Zo kan het fonds bijvoorbeeld als hulpmiddel ingezet worden om versneld de detailhandelsfunctie in slechtlopende winkelstraten af te bouwen. De nieuwe ondernemers kunnen de ontstane bedrijfsruimte vervolgens gebruiken. Zo ontstaan er nieuwe banen voor de buurt. Het gaat om kansrijke projecten met een aantoonbaar economische en maatschappelijke meerwaarde die niet de reguliere financiële instellingen niet financieren.

Type acties: voorbeelden van concrete acties

Nadruk ligt op realisatie van goede vestigingsfactoren. Dit kan door (vernieuwende) bedrijvigheid te stimuleren, aan te trekken of te behouden. Door in te spelen op de veranderende vraag naar werk/bedrijfslocaties. Door fysieke maatregelen gericht op verbetering van de aantrekkelijkheid van bestaande werk/bedrijfslocaties. Of door het stimuleren van transformatie van slecht functionerende werk/bedrijfslocaties en door (kleine) gerichte aanpassingen van bedrijventerreinen.

- (Her)ontwikkeling werk/bedrijfslocaties met het oog op het realiseren van bedrijvigheid door MKB of sociale bedrijvigheid (bv. wijkontwikkeling waarbij bewoners zelf ondernemend de ontwikkeling van voorzieningen in de buurt ter hand nemen), uitbreidings- en/of onderzoekslocaties.
- Ondersteunen van de creatieve (ambachts)economie en inspelen op de vestigingsvraag van nieuwe werkgelegenheid.
- Het omzetten van (leegstaande) winkelruimtes en verouderde winkelpinten naar bedrijfsruimten, kantoor of atelier, als onderdeel van een bredere transformatieopgave.

Mogelijke begunstigden

Doelgroepen: Het MKB, kennisinstellingen.

4 Financieel kader

4.1 Voorziene investeringen van het EFRO

De Europese Commissie stelt ruim 507 mln. euro ter beschikking voor het gehele Nederlandse EFRO programma 2014-2020. Daarvan is ruim 189 mln. bestemd voor West Nederland. Dit bedrag is vervolgens omgezet over de acht partners van Kansen voor West in een inspanningsverplichting. De verdeling over de G-4 steden is bepaald op basis van de inwoneraantallen (2012).

4.2 Voorziene investeringen van het ESF

Het ministerie van SZW reserveert 5% van het nationale ESF budget voor geïntegreerde gebiedsontwikkeling door de G-4. Dit komt overeen met 25 mln. euro. De verdeling over de G-4 steden is bepaald op basis van de objectieve verdeelsleutel van het werkdeel van het Participatiebudget van de Wet werk en bijstand.

4.3 Inspanningsverplichting en subsidieplafonds

In het Operationeel Programma van EFRO staat de verdeling van het beschikbare bedrag over de verschillende prioritaire assen. In tabel 1 is de uitwerking hiervan in de zogenaamde inspanningsverplichting per prioritaire as aangegeven. Hierbij is ook te zien dat een deel van de inspanning valt onder gelabelde gelden en een deel onder het GTI.

De beschikbaarheidstelling van genoemde EFRO en Rijkscofinanciering verloopt via de publicatie van subsidieplafonds in de Staatscourant. Deze zijn verschillend per prioritaire as, o.a. afhankelijk van het gebruik van fondsen.

Tabel 1: Inspanningsplafonds gelabelde en directe middelen

Deel	Prioritaire as en fonds	EFRO	Rijkscofin	Overige publ cofin	Private cofin	TSK
Gelab. 1	Versterken van Onderzoek, Technologische Ontwikkeling en Innovatie	12.159.932	4.235.290	7.500.068	10.563.579	33.127.780
Gelab. 2	Ondersteuning van de omschakeling naar een koolstofarme economie in alle sectoren	3.039.983		1.553.980	2.280.029	11.109.282
GTI Duurzame stedelijke ontwikkeling	2 EFRO	2.533.319		1.294.983	1.900.024	5.728.326
	3 EFRO	4.433.308		3.989.939	443.369	8.866.616
	4 EFRO	5.699.968		4.559.974	1.139.994	11.399.936
	3 ESF	9.207.199	-	9.207.199	-	18.414.398
Totaal EFRO en ESF		37.073.709	4.235.290	28.106.143	16.326.995	85.742.137
Totaal EFRO		27.866.510	4.235.290	18.898.944	16.326.995	67.327.739
Totaal Gelabeld		15.199.915	4.235.290	9.054.048	12.843.608	41.332.861
Totaal GTI		21.873.794	-	19.052.095	3.483.387	44.409.276
Totaal GTI EFRO		12.666.595	-	9.844.896	3.483.387	25.994.878

4.4 Duurzame stedelijke ontwikkeling en GTI

Kansen voor West II zet EFRO- en ESF-middelen in voor duurzame stedelijke ontwikkeling. De uitvoering hiervan gaat volgens de strategie van een geïntegreerde territoriale investering (GTI). Rotterdam richt zich op drie EFRO prioritaire assen en één prioritaire as voor het ESF, zie tabel 1.

Hoewel de ESF-deelnemers in het NPRZ- en Stadshavensgebied ook bediend (kunnen) worden met instrumenten/inzet gefinancierd uit het ESF budget voor de arbeidsmarktregio (AMR) is de inzet vanuit het GTI volledig complementair. Er vindt geen dubbele financiering op activiteiten/kosten plaats. Het is wel mogelijk dat dezelfde activiteit (eg matchmaking) zowel in de AMR projecten als in de GTI projecten wordt opgevoerd.

4.5 Maximale EFRO of ESF bijdrage

De Kansen voor West II bijdrage aan projecten verschilt per prioritaire as. Voor Innovatie (PA1) en Koolstofarme economie (PA2) is dit maximaal 40% en voor Arbeidspotentieel (PA3), Vestiging (PA4) en Toeleiding naar werk (ESF) is dit maximaal 50% van de subsidiabele kosten. Begunstigden dienen

het resterende bedrag aan subsidiabele kosten en 100% van eventuele niet-subsidiabele kosten zelf te financieren uit andere publieke en/of private financieringsbronnen.

4.6 Cofinanciering

Cofinanciering vindt plaats met lokale en nationale middelen, en door private partijen. Rotterdam legt een zo breed mogelijke basis voor inhoudelijke borging en beschikbaarheid van cofinanciering.

Het Rijk heeft aan Landsdeel West ruim 34 mln. euro beschikbaar gesteld als cofinanciering voor Voor investering in de prioritaire assen Innovatie en Koolstofarme economie. Dit bedrag is vervolgens omgezet over de acht partners van Kansen voor West. Voor de prioritaire assen Arbeidspotentieel, Vestiging en Toeleiding naar werk is geen rijkscofinanciering voorzien. Zie tabel inspanningsplafonds.

Voor de overige cofinanciering wordt aansluiting gezocht bij bestaande en nieuwe Rijks-, provinciale en gemeentelijke programma's. Hierbij geldt wel dat er geen sprake mag zijn van het vervangen van bestaande geldstromen door EU middelen. De cofinanciering dient per project te worden geregeld

5 Management van het programma

5.1 Managementautoriteit EFRO en ESF

De managementautoriteit Kansen voor West II is toegewezen aan het college van B&W van Rotterdam. Zo heeft de managementautoriteit de inhoudelijke, juridische, financiële en organisatorische verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het gehele Operationeel Programma Kansen voor West II. Daarbinnen heeft de managementautoriteit de verantwoordelijkheid voor de uitvoering en het beheer van de direct stedelijke middelen en het toezicht en de controle op de voortgang hiervan.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering, beheer, toezicht en de controle op de voortgang van de investeringen in de ESF prioritaire as toeleiding naar werk, ligt formeel bij de managementautoriteit ESF - Uitvoering van Beleid (directie Ministerie SZW). Binnen Rotterdam ondersteunt het ESF steunpunt de formele aanvrager (Concerndirecteur MO) en fungeert als liaison voor de managementautoriteit.

5.2 Informatiepunt Kansen voor Rotterdam II

Rotterdam richt een informatiepunt (één loket) in voor advies over initiatieven voor het Uitvoeringsplan Kansen voor Rotterdam II. In dit informatiepunt zitten vertegenwoordigers van de afdeling Economie van Stadsontwikkeling, de managementautoriteit en het team IZ&ES van het Clusterbureau MO.

Het informatiepunt ondersteunt potentiële projectaanvragers, door gerichte vragen te stellen en informatie over regelgeving te geven.

In oriënterende gesprekken gaat het informatiepunt in een zo vroeg mogelijk stadium na of de initiatieven passen binnen de doelstellingen van het programma.

Daarnaast kunnen potentiële projectaanvragers informatie verkrijgen over het opstellen van een kwalitatief goede aanvraag. Waar van toepassing kunnen projectaanvragers ook worden doorverwezen. Als de oriënterende gesprekken leiden tot een subsidieaanvraag op het gebied van werkgelegenheid, wordt deze als apart EFRO of ESF project behandeld aan de hand van de hiervoor geldende specifieke criteria. De formele acties hiervoor verlopen via het EFRO secretariaat en het ESF steunpunt.

5.3 EFRO Secretariaat

Voor de begeleiding van het proces van indiening, beoordeling, uitvoering en verantwoording van de EFRO projecten wordt een secretariaat ingericht. Het EFRO secretariaat is de feitelijke EFRO uitvoeringsorganisatie en verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken in relatie tot de projectaanvragers en begunstigen. Het EFRO secretariaat behandelt subsidieaanvragen voor de direct stedelijke middelen. Subsidieaanvragen voor de gelabelde middelen worden behandeld door het programmabureau West-Regio in Flevoland.

5.4 ESF Steunpunt

Voor advisering van het proces van indiening, uitvoering en verantwoording van de ESF projecten wordt een ESF steunpunt ingericht. Het steunpunt maakt een beschrijving van de op te voeren activiteiten of sub-projecten en legt deze voor aan de adviesgroep. Het ESF steunpunt fungeert als liaison voor Uitvoering van Beleid (directie Ministerie SZW). Vanwege het sociale beleidsaccent van het ESF, is het steunpunt ondergebracht bij IZ&ES van het Clusterbureau MO. Het steunpunt heeft expertise met betrekking tot het structuurfonds ESF, het Operationeel Programma ESF en het UP Kansen voor Rotterdam II.

5.5 Beoordeling en Besluitvorming

Toewijzing van EFRO middelen aan projecten is gebaseerd op inhoudelijke kwaliteit. Als deze kwaliteit voldoende is volgt toekenning op basis van 'First-Come-First-Served'. De beoordeling van projectvoorstellen gaat in een aantal stappen.

- Het projectvoorstel wordt eerst getoetst op compleetheid en vervolgens of het past binnen het beleid. Dat wil zeggen of het project inhoudelijk bijdraagt aan de doelstellingen van het Operationeel Programma en het vigerend beleid voor het gebied.
- Dan volgt een technische beoordeling. Aan de orde komen zaken als score op indicator(en), subsidiabiliteit, staatssteun, aanbesteden, gelijke kansen etc.
- Voor alle projecten die vallen onder PA1 Innovatie en PA2 Koolstofarme economie geldt: de deskundigencommissie van Kansen voor West II beoordeelt het projectvoorstel inhoudelijk, volgens de landelijke kwaliteitsbeoordeling link.
- Voor alle projecten die vallen onder PA3 Arbeidspotentieel en Vestiging geldt: het projectvoorstel wordt inhoudelijk beoordeeld door de adviesgroep Kansen voor Rotterdam II, volgens de landelijke kwaliteitsbeoordeling link.
- Als een project een beroep doet op een met EFRO gefinancierd fonds dan geldt bovenstaand proces niet, maar gelden de spelregels van het fonds.

Bovengenoemde adviezen vormen de basis voor een besluit tot wel/niet toekenning van de EFRO subsidie. Daarvoor worden de projectvoorstellen met de bovenstaande beoordelingen voorgelegd voor advies in de stedelijke adviesgroep Kansen voor Rotterdam II. De verantwoordelijk wethouder van het EFRO neemt vervolgens een besluit over de toewijzing van middelen.

De GTI-ESF-activiteiten worden ontwikkeld in een kaderaanvraag vanuit de gemeente Rotterdam, op basis van de Kaderverordening. De formele subsidierelatie t.a.v. het ESF, is die tussen het Uitvoering van Beleid (directie Ministerie SZW) en de gemeente Rotterdam.

Toewijzing van de ESF middelen gebeurt door directeur WERK (W&I). De kaderaanvraag en de (voorgenomen) activiteiten of sub-projecten worden ter advies aan de stedelijke adviesgroep aangeboden. Daarbij wordt de leden gevraagd verbetervoorstellen te doen.

5.6 Adviesgroep Kansen voor Rotterdam II

De samenstelling van de stedelijke adviesgroep Kansen voor Rotterdam II staat in de bijlage. In de adviesgroep hebben vertegenwoordigers van de managementautoriteiten EFRO en ESF zitting als adviserende leden. De adviesgroep brengt een gefundeerd advies uit aan de managementautoriteit over de toekenning van middelen:

- die vallen onder PA3 Arbeidspotentieel en Werkgelegenheid (ESF)
- die vallen onder PA1 Innovatie en PA2 Koolstofarme economie, baseert de adviesgroep zich op de inhoudelijke beoordeling door de deskundigencommissie.
- Voor de middelen die vallen onder PA4 Vestiging, brengt de adviesgroep een advies uit over de fondsaanvraag.

De adviesgroep kijkt in de kwaliteitsbeoordeling in hoeverre een projectvoorstel bijdraagt aan de doelstellingen van het Operationeel Programma. Hiervoor wordt gewerkt volgens de Opzet kwaliteitssysteem EFRO.

Naast de advisering van middelen, zal de adviesgroep ook adviseren over de voortgang en de monitoring van het UP. Hierbij wordt vooral gekeken in hoeverre projecten inhoudelijk bijdragen aan de doelstellingen van het OP.

5.7 Subsidiabiliteit

- De reikwijdte van inzet van middelen is vastgelegd in het 'Operationeel Programma Kansen voor West II'.
- De subsidiabiliteit van kosten is vastgelegd in de 'Uitvoeringsregeling EFRO programmaperiode 2014–2020'.
- De subsidiebepalingen, beoordelingen en maximale EFRO bijdrage zijn vastgelegd in de 'Beleidsregel Operationeel Programma EFRO 2014-2020 West Nederland'.

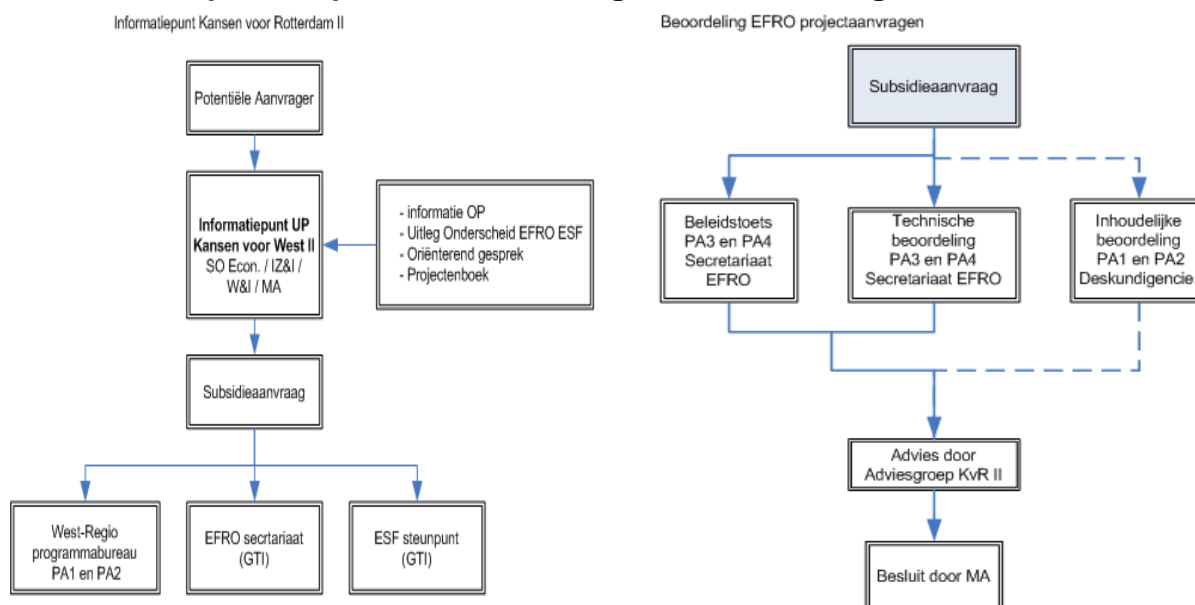
- Ten slotte is per prioritaire as het beschikbaar gestelde subsidiebedrag gepubliceerd als subsidieplafond.
- Middels dit UP worden geen aanvullende eisen gesteld.
- De subsidiabele activiteiten voor het ESF zijn vastgelegd in Het Operationeel Programma voor ESF 2014-2020 en de daarop gebaseerde Subsidieregeling. Gedurende de programmaperiode verkennen de G-4 in gezamenlijkheid met Uitvoering van Beleid (directie Ministerie SZW) bij de Europese Commissie de mogelijkheden om de beschikbare ESF-middelen in te zetten voor andere activiteiten of financieringsvormen, zoals Financiële Instrumenten (FI) zoals fondsvorming.
- Bij veel activiteiten die in het kader van het Operationeel Programma zullen worden uitgevoerd, kan staatssteun en aanbesteden van toepassing zijn. Bij de toekenning van middelen uit het EFRO en ESF is dan het Europees recht van toepassing en wordt bij de uitvoering in acht genomen.

5.8 Tussentijdse evaluatie en programma aanpassing

De dynamiek van de maatschappelijke ontwikkelingen maken een periodieke beoordeling van de relevantie van het UP onmisbaar. Als hiervoor aanleiding ontstaat, kan de adviesgroep Kansen voor Rotterdam II voorstellen tot aanpassing van het Operationeel Programma aan de managementautoriteit aangeven. Aanpassing van het Operationeel Programma is een verantwoordelijkheid van het Comité van Toezicht Kansen voor West II.

6 Bijlage

6.1 Informatiepunt en proces beoordeling subsidieaanvragen

6.2 Samenstelling van de stedelijke adviesgroep

De adviesgroep kent een evenwichtige opbouw naar leeftijd en geslacht. Een kandidaat voor de adviesgroep heeft gezag in zijn of haar veld van expertise, heeft voldoende kennis van Rotterdam Zuid, is in staat scherpe adviezen te geven en te formuleren en is integer, onafhankelijk, geïnspireerd en beschikbaar. Het aantal ambtelijke vertegenwoordigers mag geen meerderheid vormen in de adviesgroep. De adviesgroep geeft een gemotiveerd selectieadvies aan projectvoorstellen. De leden van de adviesgroep worden benoemd door het college van B&W van Rotterdam.

De adviesgroep Kansen voor Rotterdam II kent de volgende leden met stemrecht:

- Wethouder Werkgelegenheid en economie (vz)
- Een vertegenwoordiger namens de onderwijspartners
- Een Rotterdamse MKB-er
- Een vertegenwoordiger namens het Rotterdams bedrijfsleven
- Een vertegenwoordiger namens TNO
- Directeur NPRZ
- Vertegenwoordiger Stadshavens

Daarnaast zijn de volgende adviserende leden vertegenwoordigd:

- Een vertegenwoordiger van het EFRO steunpunt (secretaris)
- Een vertegenwoordiger van de managementautoriteit EFRO
- Een vertegenwoordiger van het ESF steunpunt
- Een vertegenwoordiger van Uitvoering van Beleid (directie Ministerie SZW)
- Een vertegenwoordiger namens W&I/MO
- Een vertegenwoordiger van SO Economie